
REVOLUTIE OF EVOLUTIE

Documentaire NIO - Revolutie of evolutie

HET KAN ~~WEL!~~

Woensdag 12-11-2026

D66

Menu

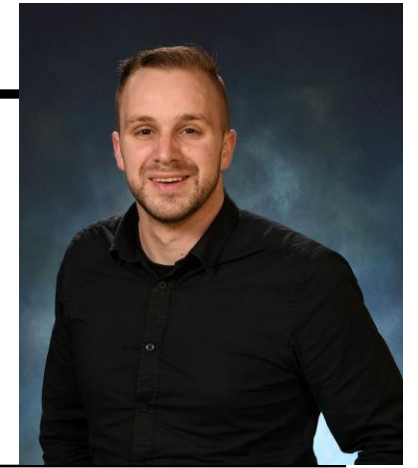
**Het
kan
wél**

AMBITIE

- #ieder kind
  - Ja, tenzij
  - Het kan!

- samenwerken en samenbouwen aan een inclusieve regio!

TIJDLIJN

- Oktober 24
  - Maart 25
  - Juni 25
  - September 25 (Bert Wienen)
- Vandaag bijeenkomst 5!
  - Vanuit de werkagenda route naar inclusief onderwijs 2035.
  - Eerste doel was enthousiasmeren en inspireren.
  - Elke kind zo thuisnabij mogelijk onderwijs.
  - Regulier waar het kan speciaal als het moet.

BIJEENKOMST BERT WIENEN

**OPVOEDEN
MOET JE ZELF
DOEN, MAAR
NOOIT ALLEEN.**

Een bijeenkomst over opgroeien & opvoeden met pedagoog en auteur Bert Wienen.

Bert Wienen laat zien hoe prestatiedruk kinderen raakt en hoe zij het idee kunnen krijgen dat er iets mis is met ze. Ontdek waar jij als ouder invloed op kunt hebben. Thuis, in school en in de buurt.

- Van individueel naar inclusief onderwijs
- Laat/d de pedagogische basis met rust
- Zien en actief niet zien (leermoment voor velen van ons!)

WAT ZEI HIJ?

- De rails (over afstemming)
  - Meneer Janssen (over doorgaande lijn en afspraken tussen onderwijsprofessionals)
  - Brandweerwagens (hulp van buitenaf)
  - Minstens 7 oplossingen bedenken als we iets (of een leerling) moeilijk vinden
  - Kinderen zien en ook bewust niet zien (uit: laat/d de pedagogische basis met rust)
  - Van het medische naar het sociale model!
-

WAT HEBBEN WE AL BEREIKT?

- Inclusie staat op de kaart.
  - Bijeenkomsten worden goed bezocht.
  - Good practices worden gedeeld. (ouderbetrokkenheid El Habib, het ouderavondspel, het vertraagde gesprek)
  - Casussen worden besproken om van te leren.
  - Bao-bao in plaats van speciaal.
  - Er vinden 'terug'plaatsingen plaats vanuit s(b)o naar regulier.
  - Onderinstroom altijd via bao!
  - Samenwerkingsverband van passend naar inclusief onderwijs. Route blijft doorontwikkeld worden.
-

WAT VONDEN JULLIE

Bij meer dan de helft is de kijk op inclusief onderwijs positief veranderd

80 % geeft aan de stap naar inclusief onderwijs een goede stap te vinden.

De bijeenkomst werd gemiddeld met een 8 gewaardeerd!

250 mensen komen graag naar de volgende bijeenkomst van “het kan!”

200 mensen gaan in gesprek met hun eigen collega's.

Velen van jullie geven aan dat jullie het boek gaan lezen.

The why is helder!
En nu how en what?

VERSCHILLENDE INITIATIEVEN VANUIT SAMENWERKINGSVERBANDEN M-H, PARKSTAD EN W-M

- Samen door..
- Ja, tenzij...
- Onderinstroom
- Ieder kind een diploma!
- Het kan wel! (in MH en Parkstad)

WAT WILLEN WE? NU DE MOEILIJKE DINGEN

Doe het maar eens!
Of gewoon **doen!**

Mindset in
onderwijsconcepten

Context veranderen

Samen met voorschool,
voortgezet onderwijs,
zorg, gemeentes enz.

INCLUSIEF ONDERWIJS JA MAAR

WE KUNNEN DIE LEERLINGEN NIET DE NODIGE AANDACHT GEVEN

DAN GAAT HET NIVEAU ONLAAG

WAT ALS HET FOUT GAAT?

ZO IEMAND PAST NIET IN ONZE GROEP

ANDERE OUDERS ZIEN DAT NIET ZITTEN

DIT GAAT EEN AANZUIGEFFECT GEVEN?

ONZE VERZEKERING DEKT DAT NIET!

WE HEBBEN NU AL HANDEN TEKORT

WE ZITTEN NU AL OP ONSTANDVLEES

WE ZIJN DAARVOOR NIET OPGELEID

WE HEBBEN HET AL GEPROBEERD

ANDERE KINDEREN ZIJN DAAR BANG VAN

Traditionele ceremoniële dans van de Maori uit Nieuw-Zeeland en andere Polynesische volkeren: De haka!

LEGACY

JAMES KERR

OVER DE ALL BLACKS:
HET RUGBYTEAM VAN NIEUW-ZEELAND

- Wees nooit te groot voor de kleine dingen die gedaan moeten worden.
- **Veeg de kledkamer!**
- Ontdek iets waar je voor zou kunnen sterven en wijd je leven eraan:
- **Kampioenen doen iets extra's.**
- Plant een boom die je nooit zult zien:
- **Wees een goede voorouder**

DE CADEAUBON
AL GEBRUIKT?
WE KOMEN ER IN
APRIL OP TERUG

“Het kan Wel” Cadeaubon

Inclusief Onderwijs: Hoe maken jullie de link met inclusief onderwijs?

Inzetten voor de bijeenkomst van
8 april 2026

HUISWERK

- We checken even of iedereen zijn huiswerk heeft gemaakt!

Context verrijken-aanpassen	Gezien in de video?	Toepasbaar op mijn school?	?
Visie			
Mindset/denken in kansen en oplossingen			
Inclusie als pedagogisch doel			
Organisatie, groeperingsvormen			
Gebouw			
Cultuur van samenwerken			
Interprofessionele samenwerking			
Werkgeluk, voldoening			
Professionalisering, kennis			
Teamscholing			
Leerkrachtvaardigheden versterken			
Intervisie, leren van en met elkaar			
Formatie, extra handen			
Financiële middelen			

Ouder en Jeugdsteunpunt

Op 17 juni 2024 is de [Wet versterking positie ouders en leerlingen in passend onderwijs](#) aangenomen en op 1 januari 2025 is deze in werking getreden. Deze wet regelt dat elk samenwerkingsverband vanaf die datum een ouder- en jeugdsteunpunt moet hebben. De wet is onderdeel van de [verbeteraanpak passend onderwijs](#).

Uit Artikel 19, lid 1 en 2 van de Wet op het Primair Onderwijs:

Het samenwerkingsverband moet zorgen voor een steunpunt dat uitsluitend in het belang van de leerling:

- a. ouders en leerlingen [informeert](#) over passend onderwijs en het aanbod van ondersteuningsvoorzieningen binnen het samenwerkingsverband;
- b. ouders en leerlingen [advies, steun en begeleiding](#) biedt bij onderwijs en extra ondersteuning, voor zover het gaat om leerlingen bedoeld in artikel 8, vierde lid.

Het steunpunt signaleert relevante ontwikkelingen en informeert het samenwerkingsverband hierover

---

PASSEND
PRIMAIR ONDERWIJS

OUDER EN JEUGDSTEUNPUNT

- Een Ouder- en Jeugdsteunpunt (OJS) heeft drie wettelijke taken, die altijd uitsluitend in het belang van de leerling worden uitgevoerd:
    - **Informereren** –
Ouders en leerlingen krijgen informatie over passend onderwijs: rechten en plichten, ondersteuningsmogelijkheden en procedures landelijk en in de regio -> website algemene informatie
-> contactformulier en terugbelfunctie: specifieke informatie
    - **Ondersteunen** –
Het OJS biedt advies, begeleiding en een luisterend oor bij vragen of zorgen rondom passend onderwijs
-> contactformulier en terugbelfunctie
-> doorverwijzing en in contact brengen (bv intern begeleider, procesbegeleider schoolbestuur, trajectbegeleider)
-> OJS bevrageet de ouder na 2 weken of zij tevreden zijn over de wijze waarop ondersteund is
    - **Signaleren** –
Het OJS bundelt signalen van ouders en leerlingen en koppelt die anoniem terug aan de directeur samenwerkingsverband. Zo komt de stem van ouders en leerlingen structureel op de agenda van bestuur en beleid.
-

OUDER EN JEUGDSTEUNPUNT

- **Waar het OJS niet van is:**
  - Het OJS is geen klachtenloket: formele klachten over school lopen via de klachtenregeling van school, bestuur of samenwerkingsverband.
  - Het OJS neemt geen besluiten over plaatsing, ondersteuning of toelaatbaarheidsverklaringen (TLV's).
  - Het OJS is geen juridische instantie: het geeft uitleg en advies, maar procedeert niet.
  - Het OJS is een aanvulling, geen vervanging van de verantwoordelijkheid van school of samenwerkingsverband.
-
- **Waar het OJS wél in ondersteunt**
  - Informatie en uitleg over passend onderwijs, rechten en procedures.
  - Een luisterend oor als een ouder het even niet meer weet.
  - Samen verkennen van opties en vervolgstappen in het belang van de leerling.
  - Versterken van de stem van ouders en jongeren.
  - Doorverwijzing naar de juiste plek als dat nodig is (bijv. intern begeleider, procesbegeleider, trajectbegeleider, JGZ, Jeugdconsulent gemeenten, klachtenloket, onderwijsconsulenten of andere hulp).

PASSEND
PRIMAIR ONDERWIJS

- Bemensing:
- trajectbegeleiders SWV indien niet betrokken bij de casus
- Laagdrempelig contactformulier op website SWV met verzoek terug te bellen (binnen 2 werkdagen)

The screenshot shows the website passendonderwijszuid.nl in a browser window. The page features the logo for 'PASSEND ONDERWIJS ZUID' and a map of the South of the Netherlands. The map is divided into four main regions, each with a navigation button:

- Midden-Limburg** (purple): PO 3102 > VO 3102 >
- Westelijke Mijnstreek** (blue): PO 3104 > VO 3104 >
- Heerlen Parkstad** (orange): PO 3106 > VO 3106 >
- Maastricht Heuvelland** (red): PO 3105 > VO 3105 >

Below the map, there is a section for 'OUDER- & JEUGDSTEUNPUNT' with an icon of a stool. The browser's address bar and tabs are visible at the top, and a 'Schermafbeelding' button is located at the bottom right of the page.

WAT VINDEN WE?

SAMEN STERKER INCLUSIEF

Mini-documentaire Adelanteconstruct OBS Harlekijn

An aerial photograph of a school building with a central courtyard. The building has a grey facade and a flat roof with several skylights. The courtyard is paved and contains a few people. There are many green trees surrounding the building. The word 'AGENDA' is written in large yellow letters across the top of the image.

AGENDA

- Tijdslijn
- Hobbels en hoogtepunten
- Waar staan we nu?
- Documentaire
- Toekomstdromen

WIE ZIJN WIJ?

- OBS Harlekijn Landgraaf; Schaesberg
- 1 februari 2025: 425 leerlingen
- 27,8 fte onderwijspersoneel; vakdocenten gym, muziek en handvaardigheid
- Gezonde Basisschool van de Toekomst
- Inclusief onderwijs a.d.h.v. Adelante-construct

TIJDLIJN

- **Verklaring van Salamanca (1994)**
- **Inclusief waar het kan; apart waar het moet**
- **School als buurtfunctie; openbare identiteit**
"OBS Harlekijn, bijzonder in beweging als "leer-leefschoor",

TIJDLIJN

Onze

Waarden

Zijn

- Bijna blind

- Dove leerling

- Beenprothese

- Om medische redenen niet zindelijk

We willen wel maar hoe...

"It always seems impossible until it's done." – Nelson Mandela

Dit

respect

samenwerken

bekwaamheid

eigenaarschap

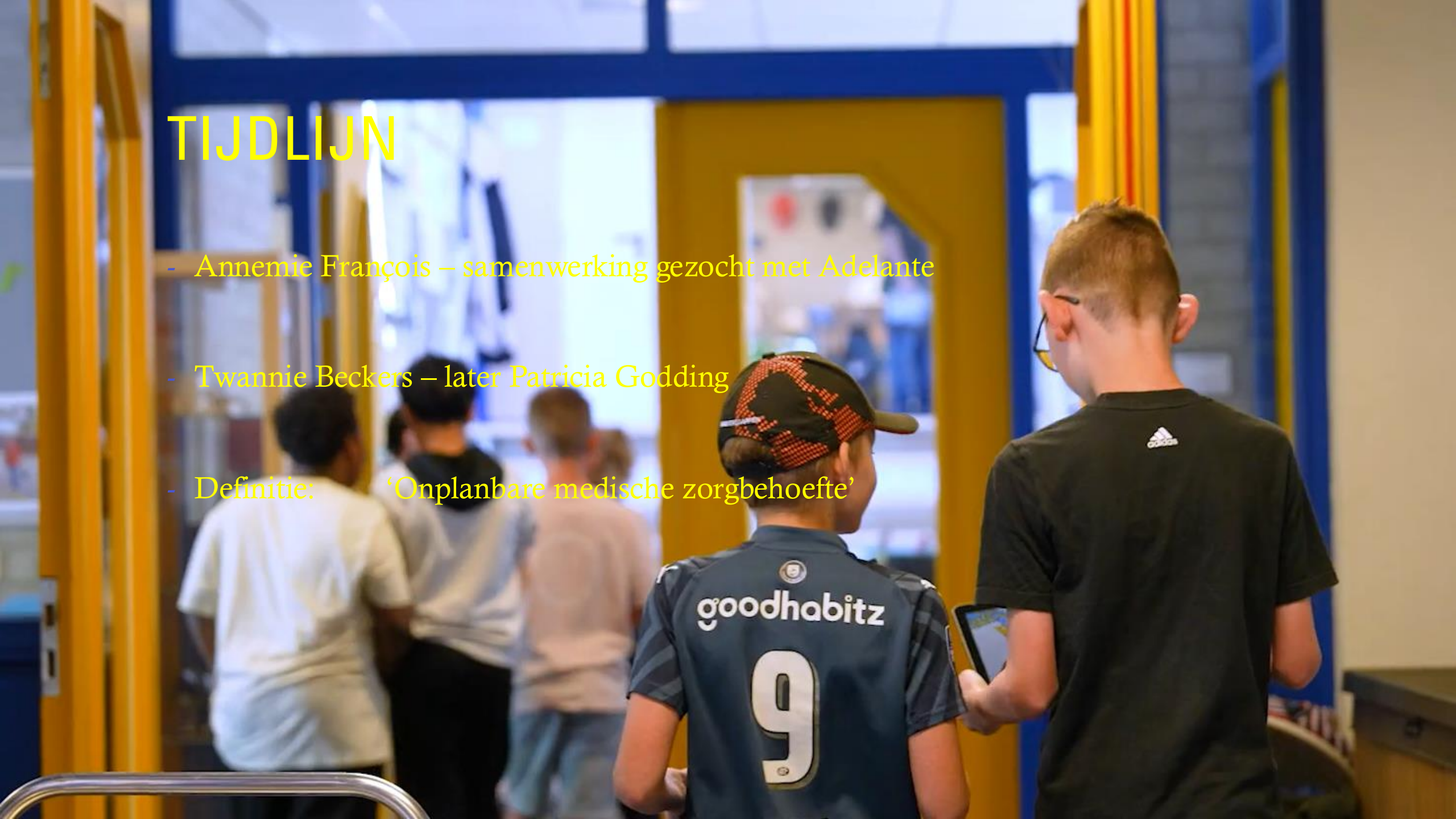
Sven v
D

Sven
Dia

Man

TIJDLIJN

- Annemie François – samenwerking gezocht met Adelante
- Twannie Beckers – later Patricia Godding
- Definitie: ‘Onplanbare medische zorgbehoefte’

WAAR STAAN WE NU?

- Commitment Movare - Adelante - JENS – gemeente Landgraaf
- 5 dagen per week – op dit moment 7 leerlingen
- Evaluatie Openbare Identiteit + Interne Audit Movare
- Gebouw is inclusief toegankelijk → Optimaal inclusief

A wall display of children's drawings, featuring various sketches of people and scenes, including one of a person with a prosthetic leg. The drawings are arranged in a grid-like pattern on a light-colored wall.

**“WE HEBBEN EEN KIND GEHAD MET BEENPROTHESES.
VOOR DE GYM KREEG ZE ANDERE BENEN AAN,
EN DE KINDEREN ZEIDEN DAN:
‘OH, ZE DOET HAAR GYMKNIEËN AAN.’
HET IS GEWOON HIER.”**

- Leerkracht Basisschool Harlekijn -

WAAR STAAN WE NU?

- Welke uitdagingen?

- Commitment

vs. Financiële aspect

- Bekendheid

vs. Maximale capaciteit

- Onderwijstijd

vs. Activiteiten vóór en na school

- Voorschools

vs. Voortgezet Onderwijs

TOEKOMSTDROMEN

- **Duurzaamheid**
- **Samenwerking met kindpartner en VO**
  - Niet van 4 – 12, maar van 0 - ....??
- **Situatie richting nieuwbouw**
- **Woningbouw**

BEDANKT!

Vragen en/ of opmerkingen?

O.B.S. Harlekijn, mei 2012

PAUZE

**OFTEWEL EEN
KORTE VAKANTIE
OP DE WERKPLEK**

Loesje

PAUZE!

Het kan wel

Het doel van kindgesprekken is dat de leerling zich verantwoordelijk gaat voelen over zijn eigen resultaten.

or

Het doel van kindgesprekken is dat je onderzoekt hoe je onderwijs beter op de groep kunt laten aansluiten.

Dilemma

Het kan wel

Liever een vakleerkracht muziek op iedere school

or

liever een orthopedagoog op iedere school.

Dilemma

Het kan wel

Op school moet het altijd leuk zijn. Als het niet leuk is, moeten we zo snel mogelijk het obertakel wegnemen.

or

Kinderen moeten ook leren om met tegenslag om te gaan. Leren nadenken, jezelf te beïnvloeden en respectvol te blijven horen hierbij.

Dilemma

doen doen

Het kan wel

"Het ligt niet aan het kind en er kan altijd meer."

iedere professional zal behorren dat dit niet altijd gemakkelijk is. En toch is deze gedachte belangrijk voor het kind en de professional. Bespreek hoe jullie elkaar professioneel bevinden. Niet alleen in formeel overleg, maar ook bij het koffie-apparaat.

Daadkracht

doen doen

Het kan wel

Pak de telefoon en bel de SIBO waar je leerling(en) naar hebt verwezen.

Geef aan dat jullie als school betrokken willen blijven. Maak afspraken over hoe jullie dat samen realiseren. Laat de toets een vast punt in het krooppunt toelatingsgesprek zijn.

Daadkracht

doen doen

Het kan wel

Inclusief onderwijs is een verantwoordelijkheid van ons allemaal.

Iedere school is verantwoord voor inclusie, zodat ieder kind in een roze kanten krijg om voldoende basisskills te verwerven. Hoe zorgen jullie voor het vergroten van inclusie?

Daadkracht

Dilemma-kaarten

Het kan wel

Een kind helpen door een lastige vraag gemakkelijker te maken

or

Een lastige vraag stellen en een kind tijd geven om na te denken.

Dilemma

Het kan wel

Een kind op ADHD laten onderzoeken als hij moeite heeft met opletten

or

jezelf als leerkracht laten filmen om te onderzoeken hoe het onderwijs beter kan aansluiten.

Dilemma

Het kan wel

'Speciale' kinderen kunnen beter met andere 'speciale' kinderen les krijgen

or

'Speciale' kinderen ontwikkelen zich beter in een groep waarin hun individuele ondersteuningsbehoeften niet centraal staan.

Dilemma

doen doen

Het kan wel

"Verijd het handelen vanuit een medisch psychologisch parcours."

Daag elkaar uit! Op het moment dat een collega een label als ADHD of autisme uitsprekt, moeten er minimaal vijf hypothesen naast worden gezet. Blijf breed kijken!

Daadkracht

doen doen

Het kan wel

"Hebben we ladderwagens die direct helpen met blussen?"

Door de ketenaanpak het lang duren voordat er daadwerkelijk hulp gegeven wordt. Hoe zijn de ladderwagens in jullie school/organisatie geregeld? Wie of wat kan direct schakelen?

Daadkracht

doen doen

Het kan wel

Focus op wat je in het onderwijs van een kind verwacht en ontwikkel dat onderwijs steeds beter. Dat is je beïnvloedbare context.

Wie of wat staat centraal in de besprekingen op jouw school? Staar het kind centraal, staar de groep centraal of staar het onderwijs centraal?

Daadkracht

Het kan wel

Het is mijn taak om hoge groeieresultaten te bereiken door op individueel niveau zoveel mogelijk aanpassingen te doen

or

het is mijn taak om goed onderwijs te geven aan de groep waarbij het onderwijs en de interacties binnen de groep centraal staan.

Dilemma

Het kan wel

Liever een groep van 30 kinderen en extra specialisten die met individuele kinderen gaan werken

or

liever een groep van 22 kinderen en geen extra specialist.

Dilemma

Het kan wel

We zijn handelingsverlegen. Dit kind hoort hier niet!

or

We zijn handelingsbereid en creëren kansen voor ieder kind.

Dilemma

doen doen

Het kan wel

"De achterkant van de keten bepaalt hoe je aan de voorkant kijkt."

Onderzoek in je eigen school minimaal één casus waarbij vooral naar het kind wordt gekeken. Bespreek minimaal 3 aanpassingen waarbij je de context van de eigen school als uitgangspunt neemt (p.v. het kind).

Daadkracht

doen doen

Het kan wel

"In de school is jeugdhulp te gast. Onderwijs is altijd voorliggend."

Kont jeugdhulp alleen observeren en adviseren of ook helpen? Hebben jullie hiervoor samenwerkingsafspraken? Hoe helpen jullie elkaar en gezamenlijk breed te blijven kijken?

Daadkracht

doen doen

Het kan wel

Continu aan de orchidee de vraag stellen: "Wat heb jij nodig om een paardembloem te worden?" is per definitie geen inclusiviteit.

Passend onderwijs is zoveel mogelijk tegemoetkomen aan alle individuele ondersteuningsbehoeften. Bij inclusief onderwijs ligt de focus op goed onderwijs. De groep en de interacties staan centraal. Voor samen het gesprek hoe anders dit kan zijn.

Daadkracht

AAN DE SLAG!

De komende 25 minuten gaan we in gesprek met elkaar. We gebruiken hiervoor de dilemmakaarten.

Dilemmakaarten, zouden deze helpen in je team?

Welke mooie dialogen waren er?

VANDAAG ALS INPUT GEHAD:

- De korte film revolutie of evolutie met je eigen reflectie!
- De context waarin we momenteel staan als Het kan wel!
- Het verhaal van de Harlekijn
- De dilemmakaarten

En nu concreet maken voor ons zelf:

**Het creëren van nieuwe
mogelijkheden is veel
effectiever dan zoeken naar
het enige juiste antwoord.**

OM
DENKEN

CONCRETE HANDVATTEN: AAN WELK WIEL VALT ER OP JOUW SCHOOL TE DRAAIEN?

Met je eigen school / team / cluster noteren voor jullie als team:

- Welke aanvullingen?
- Welke kritische noten?

Vooruitblik

- Denktijd: **wat zou ik willen kunnen** met mijn school?
- Er zijn 100 stappen te zetten; wat is je eerstvolgende stap?
- Noteer de naam van je school op één op meerdere actieposters

-
- Welke concrete mogelijkheden om de context in en om de school (verder) te verrijken?
  - We stellen hierbij nadrukkelijk de vraag “**Wat zouden we willen kunnen?**” (Dit voorkomt dat we het vooral hebben over wat we nog niet kunnen).
  - **Denk aan: visie, mindset/denken in oplossingen en kansen, inclusie als pedagogisch doel, organisatie/groeperingsvormen/gebouw, cultuur van samenwerken, interprofessionele samenwerking, werkgeluk/voldoening, professionalisering/kennis, intervisie/leren van en met elkaar, (extra) formatie etc.**
-

AFSLUITING

Zou je ergens op een social iets willen zetten over de bijeenkomst....

De #’s #hetkanwel en #ieder kind worden zeer gewaardeerd

INCLUSIEF
ONDERWIJS
#iederkind
